

Slovakian eläkejärjestelmä

Yleistä

Eläketurva perustuu Slovakiassa työntekoon. Eläkejärjestelmästä maksetaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä. Lakisääteinen työeläkejärjestelmä kattaa palkansaajat ja yrittäjät.

Pakollinen rahastoeläkejärjestelmä (ns. II pilari) on ollut voimassa vuodesta 2005 alkaen. Vanhuuseläkemaksusta puolet (9 prosenttiyksikköä) siirretään vakuutetun valitsemaan eläkerahastoon, mikäli vakuutettu kuuluu rahastoeläkkeeseen (järjestelmä oli voimaantullessaan vapaaehtoinen määrätyille vanhemmille ikäluokille).

Tarveharkintaista vähimmäisetuutta voidaan maksaa niille, joilla ei ole oikeutta työeläkkeeseen. Lakisääteisen ja pakollisen rahastoeläkkeen lisäksi eläketurvaa voi täydentää vapaaehtoisilla lisäeläkkeillä.

Lisäeläkejärjestelmien kattavuus

Vapaaehtoinen eläkesäästäminen on ollut mahdollista vuodesta 2006 alkaen. Vuonna 2007 järjestelmässä oli noin 800 000 vakuutettua.

Vanhuuseläke (2009)

Miesten eläkeikä on 62 vuotta ja naisten eläkeikää nostetaan 62 vuoteen. Eläkeiän nosto saavutetaan naisilla vuonna 2014.

Vanhuuseläkkeen (Starobný dôchodok) voi ottaa varhennettuna, mikäli vakuutusaikaa on vähintään 15 vuotta ja eläkkeen määrä on vähintään 1,2-kertainen vähimmäistoimeentuloon nähden. Varhennusvähennys on 0,5 % jokaista 30 päivän jaksoa kohden. Eläkkeen lykkäämisellä ei ole ylärajaa. Lykkäyskorotus on 0,5 % jokaista lykättyä 30 päivän jaksoa kohden.

Oikeus vanhuuseläkkeeseen (työeläke ja rahastoeläke) edellyttää 15 vuoden vakuutusaikaa. Rahastoeläke määräytyy sijoitustuottojen mukaan.

Vanhuuseläke määräytyy seuraavan kaavan mukaan:

$POMB \times R \times ADH$, jossa

- POMB (Priemerný osobný mzdový bod) = Kerroin, joka saadaan kun vakuutetun tulot suhteutetaan kes-kipalkkaan. Kertoimen arvo voi olla enintään 3, mutta vuonna 2010 enintään 2,65 (2009: 2,58.)
- R = Vakuutusaika vuosina
- ADH (Aktuálna dôchodková hodnota) = Eläkearvo, joka on 1,25 % edellisen vuoden keskipalkasta. Vuonna 2009 (ja vuoden 2010 laskennassa käytettävä) arvo on 9,2246€ (2008/2009: 8,9955€).

Eläkkeelle ei ole lakisääteistä enimmäis- tai vähimmäismäärää.

Työkyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläkkeen ehtona 28 vuotta täyttäneille on viisi vuotta vakuutusaikaa viimeisen kymmenen vuoden aikana ennen työkyvyttömäksi tuloa.

Työkyvyn tulee olla alentunut pitkäkestoisesti (väh. vuosi) vähintään 40 %. Täysi eläke myönnetään, jos työkyky on alentunut vähintään 70 %. Jos työkyky on alentunut 40 - 70 %, on eläkkeen määrä vastaava prosenttiosuus täydestä eläkkeestä.

Perhe-eläke

Voidaan myöntää leskelle ja lapselle. Leskeneläkettä maksetaan vuoden ajan. Maksamista voidaan kuitenkin jatkaa, jos leski on työkyvytön, huoltaa lasta tai on saavuttanut eläkeiän.

Lapseneläkettä maksetaan yleisen oppivelvollisuuden päättymiseen asti, korkeintaan 16-vuotiaaksi. Opiskeleva tai työkyvytön lapsi voi saada eläkettä 26 vuoden ikään saakka.

Leskeneläkkeen määrä on 60 % ja lapseneläkkeen 40 % edunjättäjän eläkkeestä.

Rahoitus (2010)

Lakisääteiset vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeet rahoitetaan jakojärjestelmäperiaatteella. Yksilöllisten eläketilien järjestelmä on täysin rahastoitu.

Työnantajan vanhuus- ja perhe-eläkemaksu on 14 % ja työkyvyttömyyseläkemaksu 3 % vuonna 2010. Työntekijän maksu on vastaavasti 4 % ja 3 %.

Vanhuuseläkemaksusta puolet (9 prosenttiyksikköä) siirretään vakuutetun valitsemaan eläkerahastoon, mikäli vakuutettu kuuluu rahastoeläkkeeseen.

Valtio kattaa mahdollisen alijäämän sekä maksut lapsenhoitoajalta. Lisäksi sosiaalivakuutuslaitos maksaa vakuutusmaksut työkyvyttömyysetuuksien saamisen ajalta.

Muut sosiaalivakuutusmaksut (2010)

- Terveystenhoito: 14 %; työntekijä 4 %, työnantaja 10 %.
- Sairausvakuutusmaksut: 2,8 %: työntekijä 1,4 %, työnantaja 1,4 %
- Tapaturmavakuutus: työnantaja 0,8 %
- Työttömyysvakuutus: työntekijä 1 %, työnantaja 1 %
- Palkkaturva: työnantaja 0,25 %
- Puskurirahasto: työnantaja 4,75 %

Sosiaalivakuutusmaksuja maksetaan vähintään vähimmäispalkan suuruista tuloista (307,70 € vuonna 2010).

Eläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja maksetaan enintään 4 x keskipalkan suuruista ansioista: € 2 978 (1.7.2010-)

Terveydenhoitomaksua peritään enintään 3 x keskipalkan suuruisista ansioista. Vuonna 2010 ansioiden enimmäismäärä on € 2 169,09 kuukaudessa (käytetään 2 vuoden takaista tasoa, v. 2008 keskipalkkaa: € 723,03).

Sairausvakuutus- ja palkkaturvan maksuja maksetaan enintään 1,5 x keskipalkasta: € 1 116,75 (1.7.2010-)

Tapaturmavakuutusmaksulla ei ole kattoa.

Valtio osallistuu eläkkeiden rahoitukseen kattamalla alijäämän ja maksamalla vakuutusmaksut muun muassa lastenhoitoajalta.

Hallinto

- [Työ-, sosiaali- ja perheministeriö](#) (Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny) valvoo eläkejärjestelmää.
- [Valtion sosiaalivakuutuslaitos](#) (Sociálna poisťovňa) vastaa eläke-, sairaus- ja tapaturmavakuutuksen hallinnosta. Se myös kerää sosiaalivakuutusmaksut ja rekisteröi rahastoeläkesopimukset.
- [Keskuspankki](#) valvoo rahastoeläkkeitä hallinnoivia yksityisiä eläkerahastoja (6).

Aiheesta muualla

- Slovakian eläkejärjestelmän kuvaus [SSA:n](#) sivuilla
- Slovakian eläkejärjestelmän ja sosiaaliturvan kuvaus Euroopan komission sivuilla: [Sosiaaliturvaoikeudet Slovakiassa](#) (pdf, 532 kt)

16.01.2012